

FRISKOLEN AF 2008

TRIN-OG SLUTMÅL

BIOLOGI

Formål for faget biologi

Formålet med undervisningen i biologi er, at eleverne tilegner sig viden om de levende organismer og den omgivende natur, om miljø og sundhed samt om anvendelse af biologi. Der skal lægges særlig vægt på forståelsen af sammenhænge.

Stk. 2. Undervisningen skal i videst mulig omfang tage sit udgangspunkt i elevernes egne oplevelser, undersøgelser og opfattelser samt søge at fremme deres glæde ved naturen og lyst til at beskæftige sig med biologiske emner og problemstillinger.

Stk. 3. Elevernes ansvarlighed overfor natur og miljø skal videreudvikles, og undervisningen skal bidrage til at skabe grundlag for stillingtagen og handlen i forhold til menneskets samspil med naturen.

Efter 8. klassetrin

De levende organismer og deres omgivende natur

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende og beskrive udvalgte organismer og deres systematiske tilhørsforhold samt anvende begreber om livsytringer, herunder fødeoptagelse, respiration, vækst, formering og bevægelse i forbindelse med forskellige typer af organismer
- sammenligne forskellige typer organismer og deres livsbetingelser som føde, næringsstoffer, vand, ilt, lys og temperatur samt forholdet til andre organismer
- kende til levende cellers bygning og funktion
- give eksempler på forskellige arters tilpasninger i bygning, funktion og adfærd til forskellige typer af levesteder og livsbetingelser
- gøre rede for hovedtræk af fotosynteseprocessen og dens grundlæggende betydning i økosystemerne
- beskrive udvalgte stoffers kredsløb i naturen
- gøre rede for eksempler på naturlige og menneskeskabte ændringer i økosystemer og deres betydning for den biologiske mangfoldighed
- give eksempler på gener som bærere af biologisk information
- kende til funktionen af kønnet og ukønnet formering på celle- og organismeniveau
- kende til vigtige principper for artsdannelse og livets udvikling og sammenhængen med biologisk mangfoldighed.

Miljø og sundhed

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- beskrive funktionen af og sammenhængen mellem skelet, muskler, sanser og nervesystem
- redegøre for de vigtigste funktioner af de indre organer og deres indbyrdes samspil, herunder i fordøjelsessystemet, lunger og blodkredsløbet
- kende til regulering af det indre miljø gennem nerve- og hormonsystem, blandt andet vedrørende vand, kuldioxid, temperatur og affaldsstoffer
- kende til, hvordan kroppen forsvaret sig mod bakterier og vira
- kende til menneskets forplantning og udvikling

FRISKOLEN AF 2008

TRIN-OG SLUTMÅL

forklare den biologiske baggrund for sundhedsproblemer knyttet til livsstil og levevilkår
redegøre for menneskers anvendelse af naturgrundlaget i forskellige erhverv, blandt andet landbrug og fiskeri
give eksempler på, hvordan bæredygtig udvikling indgår i forskellige erhverv og som led i naturforvaltningen
give eksempler på aktuelle lokale og globale miljø- og sundhedsproblemer.

Biologiens anvendelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

forklare biologiske processer knyttet til råvareproduktion, herunder i landbrug og fiskeri
forklare vigtige biologiske processer knyttet til fødevarerforarbejdning, herunder gæring, fremstilling af mejeriprodukter, konservering
redegøre for menneskets syn på og brug af produktionsdyr og kæledyr
forklare vigtige typer af genteknologi anvendt på forskellige organismer, herunder mennesket
give eksempler på fordele og risici ved anvendelse af genmodificerede organismer
give eksempler på positive og negative konsekvenser af at ændre på menneskers arveanlæg i såvel krops- som kønsceller.

Arbejds måder og tankegange

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

planlægge, gennemføre og evaluere enkle undersøgelser og eksperimenter i naturen og laboratoriet
anvende enkelt udstyr til undersøgelser og eksperimenter i naturen og i laboratoriet, herunder mikroskoper og udstyr til analyse af fysiske og kemiske forhold
undersøge udvalgte danske og udenlandske biotoper med henblik på at forstå økologiske sammenhænge
give eksempler på, hvordan biologisk viden bliver til gennem eksperimenter, systematiske undersøgelser og tolkning af data
skelne imellem faktuelle spørgsmål og holdningsspørgsmål
give eksempler på interesse modsætninger og forskellige holdninger i forbindelse med sundhedsforhold og udnyttelse af naturressourcer
give forslag til løsnings- og handlemuligheder vedrørende miljø- og sundhedsproblemer.

Efter 9. klassetrin

De levende organismer og deres omgivende natur

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

anvende viden om udvalgte organismer og deres livsytringer i nye sammenhænge
kende til forskellige celletyper og deres funktion, herunder nerve- og muskelceller
forklare forskellen mellem dyre- og planteceller
forklare sammenhængen mellem forskellige arters tilpasning i bygning, funktion og adfærd i forhold til forskellige typer af levesteder og livsbetingelser
forklare begrebet økosystem og kende til energistrømme samt udvalgte stofkredsløb i forskellige økosystemer
gøre rede for udvalgte græsnings- og nedbryderfødekæder

FRISKOLEN AF 2008

TRIN-OG SLUTMÅL

forklare årsager og virkninger for naturlige og menneskeskabte ændringer i økosystemer og deres betydning for den biologiske mangfoldighed
forklare principperne i proteinsyntesen
redegøre for naturvidenskabelige forklaringer på livets opståen og udvikling
kende nogle vigtige trin af livets udvikling.

Miljø og sundhed

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

forklare på elementært molekylært niveau opbygning, nedbrydning og anvendelse af fedtstoffer, kulhydrater og proteiner i kroppen
forklare væsentlige træk ved kroppens energiomsætning
give eksempler på den biologiske baggrund for udvalgte forebyggelses- og helbredsmetoder
give eksempler på, hvordan livsstil og levevilkår påvirker menneskets sundhed
vurdere menneskers anvendelse af naturgrundlaget i perspektivet for bæredygtig udvikling
forklare årsager, betydning og foranstaltninger i forbindelse med miljø- og sundhedsproblemer.

Biologiens anvendelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

vurdere konsekvenser for dyr, planter og natur ved udvalgte produktionsformer
give eksempler på anvendelse af mikroorganismer
vurdere fordele og risici ved anvendelse af moderne bioteknologi.

Arbejds måder og tankegange

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

formulere relevante spørgsmål samt vælge relevante undersøgelsesmetoder og udstyr
indsamle og formidle relevante data
give forslag til, hvordan spørgsmål om natur og miljø kan undersøges
give forslag til biologiske eksperimenter og systematiske undersøgelser i forbindelse med spørgsmål om natur og miljø
analysere interesse modsætninger og forskellige holdninger i forbindelse med sundhedsforhold og udnyttelse af naturressourcer
forholde sig til aktuelle løsnings- og handlingsforslag vedrørende miljø- og sundhedsproblemer.

Slutmål for faget Biologi

Efter 9. klassetrin

De levende organismer og deres omgivende natur

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

kende og beskrive udvalgte organismer, deres livsytringer og tilpasninger til forskellige livsbetingelser

FRISKOLEN AF 2008

TRIN-OG SLUTMÅL

kende til opbygning og omsætning af organisk stof, stofkredsløb og energistrømme
redegøre for grundlæggende forhold i arvelighed og evolution.